

Nr 149.

Av herr **Lindhagen**, om vidtagande av åtgärder för att i skolundervisningen barnen må erhålla förnimmelse av en mänsklighet samt av betydelsen av fred och rättvisa.

Såsom i en annan motion erinras, är skolan för närvarande, helt naturligt, organiserad i överensstämmelse med de materialistiska tidsströmningarna. Den ekonomiska nyttan är målet och maskinell teknik medlet. Det erkännes även tillvaron av en andlig kultur, men därmed menar man företrädesvis den tekniska, eller s. k. vetenskapliga kulturen. Denna har dock ganska litet att skaffa med den förbisedda verkliga andliga kulturen, vars namn är själsodling. Utan den senare kommer vetenskapen lika ofta att möjliggöra grosshandel i missförhållanden, under det den vanliga bildningen får nöja sig med minuthandel i oeffter rättligheter. Vetenskapen lånar sig lika gärna till de stora jobberierna och uppfinningar av krigsmaskiner som till goda gärningar.

En strömkantring i denna upp- och nedvända värld bör också, så vitt jag förstår, ha någon böljegång ned i skolarbetet. Man kan visserligen icke begära, att ett barn skall tänka så långt och känna så djupt. Men det tillägnar sig nog i alla fall förnimmelser från det, som bjudes utifrån. Det är därför säkerligen av betydelse, att i läseböckerna för skolan och helst även i den ordinarie exakta undervisningen bibringas barnen känsla för, att det finnes någonting, som heter mänskligheten, att broderskap mellan folk och individer är ett önskemål och att människorna böra hysa välvilja mot varandra och allra minst mörda varandra. Så vitt jag kunnat utröna saknas detta inslag i undervisningen. Kanske icke alltid och överallt, men i regel och på de flesta ställena. I en läsebok i svensk litteratur, som läses i skolor, fann jag nyligen, hurusom urvalet av författarprov icke berörde förenämnda ämnen, men väl i mångahanda former sådana bidrag, över vilka alla man skulle kunna sätta ett bidrags rubrik: »varen svenske». Och ena

bandet avslutas sedan med ett betonande av den allmänna värnpliktens fosterländska betydelse, men ingenstades kunde jag finna något betonande av betydelsen av fred mellan folken.

Det är givet, att människan är mest fästad vid sitt land, där hon uppväxt och har sin utkomst under föresättning att denna utkomst är dräglig. Därtill behöver man icke ens uppmanas i vidare mån än att man skall göra sitt bästa av det arbete man är satt att uträtta och den arbetsfördelning inom mänskligheten, som statsgränserna rätteligen borde betyda. Men oriktigt är säkert, om vi inbilla oss att vara någonting för mer än andra nationer och lika oförlätligt, om vi icke sökte förstå att vi blott äro en del av det hela, och därför med vår välvilja också böra omfatta det hela lika väl som delen.

En motsatt uppfordran till skolungdomen, låt vara i bästa avsikt, är i själva verket ingenting annat än ett »avkristnande» av barnen. På nasaréens fana stod: fred på jorden och människorna en god vilja. Hade han istället skrivit dit orden: fred i Palestina och judarna en god vilja, hade han nu varit en bortglömd man.

Då det sålunda för tillblivelsen av en ny och bättre värld bör vara av betydelse, att även skolbarnen erhålla en förnimmelse av det mänskliga och av fredens tankar, tillåter jag mig hemställa såsom en komplettering till andra motioner i skolfrågan:

att riksdagen ville anhålla, att vid reformarbetet i skolfrågan även måtte behjärtas, att, såsom en konsekvens av söndagsprogrammen, måtte i läseböckerna och även i den ordinarie exakta undervisningen bringas barnen förnimmelse av tillvaron utav en mänsklighet och betydelsen av fredens och rättvisans tankar i förhållandet mellan stater och individer.

Stockholm den 31 januari 1921.

Carl Lindhagen.